НЕЗНАНОМУ ВОЯКОВІ
(уривок)

Багато нам вогників кволих мани
На всяких трясовинах квітло.
У мряку сьогодні й будучини
Прожектором кинуто світло.

Ви вийшли, незнані, із темряви нор
Позничити шлях перемоги.
І знав вас поштовий брудний коридор
І сірі обніжки дороги.

Це ви написали на брукові міст
Трьох літер багряну рекляму.
Не роки життєвою мірою — зміст
Для того, хто дивиться прямо.

Лягла постанова на спокій лиця
І буря за погляди тихі.
Йдете неухильно, йдете до кінця,
І вибух голосить ваш прихід.

О, втіхо, що серце виповнюєш вкрай
По сумнівах і по ваганні!
Дорога, рогачка, березовий гай,
Як брила, як камінь на грані.

— Свідомі присяги? Свідомі шляхів?
І як небезпечні шляхи ці?
На стяг жовто-синій і зброю батьків…
І пальці холонуть на цівці.

Тепер вже тобі не відняти вінця
Твоєї єдиної пихи.
Підеш неухильно, підеш до кінця,
І вибух зголосить твій прихід.

Чекає спокуса тебе не одна
І, повні зрадливої знади,
Прозорі озера науки, вина,
Поезії цінні каскади.

Та де той п'янкіший знайдеш водограй
І плеса синіші холодні
Як ставити ногу недбало на край
Блакитної чаші безодні!

Захочеш — і будеш. В людині, затям,
Лежить невідгадана сила.
Зрослась небезпека з одважним життям,
Як з тілом смертельника крила.

І легко тобі, хоч і дивишся ниць,
Аби не спіткнутись ні разу,
І нести солодкий тягар таємниць
І гостру петарду наказу.

Навчишся надать блискавичность думкам
І рішенням важкість каміння.
Піти чи послати і стать сам-на-сам
З своїм неблаганним сумлінням.

Холодна очей твоїх синя вода,
Що бачать гостріше і далі.
І навіть любов твоя буде тверда
Як бронза, рубін і емалі.

Вона не зверне тебе в соняшний сад,
Де смокви і ґрона сочисті…
Ні кроку зі шляху, ні думки назад,
Ні хвилі даремне на місці.

Далеко в безодні ланцюг поколінь,
Лик часу сіріє і гине.
Тобі бо самому найвищих горінь
Дано осягнути вершини.

На страх і за кару — суди польові,
І землю поглинула тиша.
Щоб відповідь ваша — атаки нові —
Ударила тим голосніша.

Вона покотилась луною до гір,
Ясніше займаються ранки:
Команда відкрила поновний побір —
Всі брами нарозтіж до бранки.

І йдуть по шляхах звідусіль, як один,
Одною густою юрбою:
Меткий робітник і важкий селянин,
По зброю і просто до бою.

Державу не твориться в будучині,
Державу будується нині.
Це люди на сталь перекуті в огні,
Це люди, як брили каміння.

Не втішені власники пенсій і рент,
Тендітні квітки пансіонів,
Хто кров'ю і волею сціпить в цемент
Безвладний пісок міліонів.

Був час над усе легковажних гадок —
Імпреза і знову імпреза —
Коли заблищав по ріллі Городок
Безжалісним холодом леза.

Суспільносте блідо-рожевих півслів,
Гурра — наукової бздури,
Огрядно — тупих патріотів-послів
І всіх ювілятів культури!

Ці стріли безумні ударом бича
По рабському виді твоєму,
В просвіти і пасіки стрільно влуча,
В рожеві лаштунки едему.

Хвала ж Тобі, Ти, що в рішаючий час
Все маєш духовного гарту
На стіл побойовища кинути нас
Тверезо, без жалю, як карту.

О, вір, у відваги ясне багаття,
І скинеш, як порвану лаху,
І слабість, і сумнів, і марність життя,
Коли ти не відаєш страху.

І так тебе хміль наливає ущерть
І так опановує тіло,
Що входить твоя упокорена смерть,
Як служка, бентежно-несміло.

О, Націє, дужа і вічна, як Бог, —
Не це покоління холопів, —
Хто злото знеславить твоїх перемог
При Корсуні і Конотопі?

О, Націє, що над добро і над зло,
Над долю і ласку, і кару,
Поставила тих, що їх сотні лягло
У дні незабуті Базару.

Товаришу, ти, чиє тіло вжила
Рішуча рука як штилета.
Тремтять молоді і здорові тіла
І зводяться крила до лету.

І ми будем гідні не слави й похвал,
Учинку, що горами руха!
Ґранати, петарди, живий арсенал
Із плоті розкутого духа.

О, думка, що тіло без жалю руба,
Що очі й уста твої сушить.
Архангельська срібноголоса труба
Гремить крізь простори і душі.

І мертві встають, і шукають хреста,
Їх очі розчахнуто-тьмяні.
Встають, наче поросль, струнка і густа, —
Страшне покоління титанів.

Твій крик металевий у інші серця,
Що квітами квітнуть у глуші:
Убийте в гадках своїх матір-отця,
Залізом випалюйте душі.

О, вірте, всі мури земного впадуть,
Як серце обернеш у сурму.
Найвищі бо вежі духовності ждуть
Твойого шаленого штурму.

Та ти не відхилиш свойого вінця,
Блідий, наче крейда, і тихий.
Підеш неухильно, підеш до кінця,
І вибух зголосить твій прихід.

Розкрийте зіниці, розкрийте серця,
Черпайте криштальне повітря.
Одвіку земля не зазнала-бо ця
Такого безкрайого вітру.

Він віє, шалений, над стернями днів
Диханням незламної волі
Від дальних пікетів, вартових огнів
Імперії Двох Суходолів.

Він віє диханням солоним, як кров,
Тугих океанових надрів,
Що їх Севастопіль на все розпоров
Кільватерним ладом ескадри.

Над хижим простором Верхів'я — Памір,
Сліпуча і вічна, як слава,
Напружена арка на цоколі гір —
Ясніє Залізна Держава.

"Вежі", 1940 р.